

REFERAT |KRS| Kommunalutvalget (2015-2019) d. 21-11-2017

Møtedato Tirsdag d. 21. november 2017 kl. 09:00

Møtested Formannskapssalen

Indholdsfortegnelse

Program for møtet 21.11.17.....	3
Godkjenning av protokoll fra kommunalutvalgets møter 31.10.17 og 07.11.17.....	6
Rådmannens forslag til handlingsprogram 2018-2021.....	8
Forslag til framtidig organisering av kommunens samarbeid med vennskapsbyen Rajshahi i Bangla utredning av konsept for "Helsehus".....	23 34
Hustofta vest- utbyggingsavtale.....	39

Punkt 103/17: Program for møtet 21.11.17

MØTEINNKALLING TIL KOMMUNALUTVALGET

Dato: 21.11.2017 kl. 09.00

Sted: Formannskapssalen

Innkalling gjelder bare medlemmer. Varamedlemmer møter etter særskilt innkalling.
Forfall medels snarest til Formannskapssekretæren tlf 38 24 34 79 / 98 28 79 38

PROGRAM FOR MØTET:

Kl. 09.00 – 10.45 Ordinært kommunalutvalgsmøte med saksbehandling

Kl. 11.00 Kommunaltutvalget deltar på åpningen av Via Partners nye lokaler i Hellemyrbakken 3a

SAKSKART			Side
103/17	201700006-91	Program for møtet 21.11.17	
104/17	201700006-90	<u>Kommunalutvalgssak:</u> Godkjenning av protokoll fra kommunalutvalgets møter 31.10.17 og 07.11.17	
		Sektor 1 – Økonomi:	
105/17	201700063-15	<u>Bystyresak:</u> Rådmannens forslag til handlingsprogram 2018-2021	
106/17	201713338-1	<u>Kommunalutvalgssak:</u> Forslag til framtidig organisering av kommunens samarbeid med vennskapsbyen Rajshahi i Bangladesh Oppvekststyrets innst. 16.11.17 ettersendes.	
		Sektor 3 – Helse- og sosial:	
107/17	201708194-1	<u>Kommunalutvalgssak:</u> Utredning av konsept for "Helsehus"	
		Sektor 5 – Teknisk:	
108/17	201513830-8	<u>Formannskapssak:</u> Hustofta vest- utbyggingsavtale	

Harald Furre
ordfører

(sign.)

Punkt 104/17: Godkjenning av protokoll fra kommunalutvalgets møter 31.10.17 og 07.11.17

Bilag

Protokoll Kommunalutvalget 07.11.2017

Protokoll Kommunalutvalget 31.10.2017

Dato 15. november 2017
Saksnr.: 201700006-90
Saksbehandler Anne Lise Holand Aabø

Saksgang
Kommunalutvalget

Møtedato
21.11.2017

Godkjenning av protokoll fra kommunalutvalgets møter 31.10.17 og 07.11.17

Forslag til vedtak

1. Kommunalutvalget godkjenner protokoll fra kommunalutvalgets møte 31.10.17.
2. Kommunalutvalget godkjenner protokoll fra kommunalutvalgets møte 07.11.17.

Tor Sommerseth
Rådmann

Anne Lise Holand Aabø
Formannskapssekretær

Vedlegg:
Protokoll kommunalutvalget 31.10.17
Protokoll kommunalutvalget 07.11.17

Punkt 105/17: Rådmannens forslag til handlingsprogram 2018-2021

Bilag

Vedlegg rullering av Kommunedelplan idrett og friluftsliv.docx

Saksprotokoll KU-KRS, 21092017, Sak 43-17, Budsjett for kontroll og tilsyn 2018 - Kristiansand kommune

Saksutskrift - Budsjett for kontroll og tilsyn 2018 - Kristiansand kommune.docx

Del-budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i Kristiansand kommune for 2018.pdf

Dato 24. oktober 2017
Saksnr.: 201700063-15
Saksbehandler Randi Bentsen

Saksgang
Kommunalutvalget
Formannskapet
Bystyret

Møtedato
21.11.2017
29.11.2017
13.12.2017

Rådmannens forslag til handlingsprogram 2018-2021

Sammendrag

1. Rammebetingelser og hovedlinjer i handlingsprogrammet

Rådmannens forslag til handlingsprogram for perioden 2018-2021 bygger på de forutsetninger og prioriteringer som fremgår av vedtatt handlingsprogram for perioden 2017-2020 og kommuneplanen. Ny samfunnsdel ble vedtatt i bystyret 20. september 2017 – Kristiansand mot 2030.

Regjeringen legger opp til reell vekst i de frie inntektene for kommunesektoren (skatt og rammetilskudd) i 2018 på 3,8 milliarder kr. Sammenlignet med signalisert nivå i revidert nasjonalbudsjett 2017 er dette i nederste sjikt. Sammenlignet med forhøyet anslag for 2017 på grunn av merskatteinntekter, er dette en nedgang på 200 mill. kr.

Styringsrenten er p.t. på 0,5 prosent. Rentenivået er på om lag samme nivå som da forrige handlingsprogram ble fremlagt.

Hovedlinjene i handlingsprogram 2017-2020 følges i stor grad opp. Det er budsjettert med en vekst i de frie inntektene (skatt og rammetilskudd) på 0,9 % fra 2017 til 2018. Veksten fra 2018 til 2019 er på 1,6 %. De påfølgende årene er veksten på hhv. 1,6 % og 1,7 %. Fra 2017 til 2021 er det en realvekst på 6,1 % (dvs. 281,5 mill. kr). Storbymidlene utgjør om lag 32 mill. kr mens bortfall av veksttilskudd utgjør 7 mill. kr. Sammen med effektivisering av driften og redusert investeringsnivå, fører dette til økt økonomisk handlingsrom, som blant annet er foreslått til å styrke Helse- og sosialsektoren.

Det brukes netto 76,8 mill. kr av det sentrale disposisjonsfondet til redusert låneopptak (50 mill. kr i 2018) og delvis finansiering av driftstilskudd til Sørlandets Kunstmuseum for å realisere kunstmuseum på Silokaia.

Rådmannen foreslår følgende disponering:

- avsetning til investeringsbudsjettet (135 mill. kr i perioden)
- avsetning til «pensjonsfond» (171 mill. kr i perioden)
- økt elevtall i grunnskolen (42 mill. kr fra 2017 til 2021)
- ny bemanningsnorm i barnehagetjenesten (35 mill. kr i 2021)
- avsetning til kostnader vedrørende «avlasterdømmen» (15 mill. kr årlig)
- økte demografiutgifter helse- og omsorgstjenestene (129,2 mill. kr fra 2017 til 2021)
- redusert eiendomsskatt til 5,7 promille i 2021 (28 mill. kr fra 2017 til 2021)

Innen Helse- og sosialsektoren foreslås det samlet sett investeringer på 379 mill. kr. Det er blant annet avsatt 223 mill. kr til nytt sykehjem som er planlagt realisert etter handlingsprogramperioden. I boligselskapets handlingsprogram er det avsatt 555 mill. kr i perioden til blant annet 42 omsorgsboliger for eldre (168 mill. kr), 15 nye boliger til utviklingshemmede (66,8 mill. kr) og 12 plasser til brukere med store hjelpebehov (67,5 mill. kr). Det er videre avsatt 205 mill. kr til kjøp av serviceboliger fra boligstiftelsene.

Det er videre en satsing på opprustning av eksisterende skoler og nye skolebygg. Dette er de neste fire årene beregnet å koste 968,3 mill. kr og gjelder bygging av ny skole på Kringsjø med flerbrukshall, Mosby, utvidelse av Holte skole og avsetning til rehabilitering eller nybygg i midtre Vågsbygd. Selv om kommunen har satset på rehabilitering av bygningsmassen er det fortsatt et betydelig etterslep på vedlikehold. Det investeres 709,5 mill. kr innen vann- og avløpsområdet.

Det økonomiske opplegget er stramt og det er forutsatt innsparingskrav i sektorene. Økt press på omsorgstjenesten og grunnskole som følge av endret demografi, kompenseres ikke fullt ut i perioden. Presset på tjenestene vil dermed øke. Rådmannen foreslår å nedjustere budsjetttrammen til skoletjenesten med 10 mill. kr fra 2021 for å delfinansiere bemanningsnormen i barnehagesektoren. Bemanningsnormen koster 35 mill. kr med full virkning i 2021.

Målet om å redusere lånegjelden oppfylles. Netto lånegjeld er under taket i hele perioden og er på 5,614 milliarder i 2021 noe som er 147 mill. kr under taket.

I rådmannens forslag til handlingsprogram 2018-2021 er det lagt opp til følgende netto driftsresultat:

I mill. kr.	2018	2019	2020	2021	Sum
Korrigert netto driftsresultat*	129,0	119,6	27,5	77,2	353,3
Avsetning til energiverksfondet (prisjustering)	-18,5	-18,5	-18,5	-18,5	-74,0
Avsetning til "pensjonsfond"	-74,2	-54,3	-32,7	-9,8	-171,1
Bruk/avsetning øvrige disp.(avsetn.=minus)	-6,3	-6,7	48,8	-8,9	26,8
Overført til investeringsbudsjettet	-30,0	-40,0	-25,0	-40,0	-135,0

*Korrigert for bruk/avsetning bundne fond

I perioden frem mot 2020 vil arbeidet med å forme nye Kristiansand kreve mye av organisasjonen. K3 har mottatt midler direkte fra staten, men de tre kommunene må bidra med betydelig egeninnsats i form av personell og penger. Det er avsatt 11 mill. kr i driften i tillegg til at bevilgningen til digitalisering er økt med 20 mill. kr i perioden.

2. Utviklingstrekk

De viktigste befolkningsmessige utfordringene i byen og regionen må håndtere er demografiske endringer, sosial ulikhet og endringer i helsebehov. I tillegg vil omstruktureringer i næringslivet og kommunesammenslåingen gjøre utfordringsbilde mer krevende.

Globale megatrender som at vi lever lenger og blir flere eldre, temperaturendringer som følge av CO₂-utslipp, urbanisering, digitalisering, økt fattigdom, og økende grad av ulykker påvirker også regionen og Kristiansand kommune.

Kristiansandsregionen har på en del grunnleggende faktorer for vekst og verdiskapning, som sysselsetting og utdanningsnivå, et svakere utgangspunkt enn øvrige storbyregioner og bør ha en sterkere vekst for å holde tritt med utviklingen i Norge og andre storbyregioner.

3. Forutsetninger for å lykkes

For at Kristiansand kommune skal lykkes med sine satsinger må rammebetingelser innenfor økonomi, arbeidsgiverområdet og innovative administrative tjenester være på plass. Organisasjonen må være rigget for å møte framtidens behov og kommunen er avhengig av samhandling med omverden for å lykkes i dette.

3.1 Økonomisk handlefrihet sikres gjennom effektiv ressursbruk

Overordnede måltall for økonomistyring i kommunen nås bortsett fra målet om korrigert netto driftsresultat. Det viktigste virkemiddelet for å nå dette målet, er å redusere netto lånegjeld. Dette vil gradvis lette presset på driften og gi en mulighet for å nå målet om økt netto driftsresultat. I handlingsprogrammet reduseres korrigert netto driftsresultat fra 129 mill. kr i 2018 til 77,2 mill. kr i 2021. Det vil si til om lag 1,1 % av driftsinntektene.

Kommunen har også en målsetting om å ha en bærekraftig økonomi. Det er derfor blant annet fastsatt periodemål om at kommunens drift og forvaltning skal være klimanøytral.

3.2 Attraktiv arbeidsgiver og en inkluderende organisasjon

Hovedprioriteringer innenfor arbeidsgiverområdet vil være:

- kommunesammenslåingsprosessen
- kompetanseutvikling av ledere og ansatte innenfor digitalisering og omstilling
- utvikle en heltidskultur
- skape en mer likestilt og mangfoldig arbeidsplass
- jobbe mer systematisk med helse- miljø og sikkerhet for å beholde og utvikle en helsefremmende arbeidsplass
- fokus på nærvær – redusere sykefravær

3.3 Ledende på smarte løsninger, digitalisering og innovasjon

Kristiansand skal ta i bruk ny teknologi for å levere bedre tjenester til innbyggere og næringsliv. Kommunen skal også ha interne prosesser som sikrer at de viktigste tiltakene som gir mest nytte prioriteres først, og at brukerens behov alltid står i sentrum. Det er utarbeidet et politisk og et administrativt styringsdokument for den videre satsing på digitale tjenester og digital omstilling av kommunen. En utarbeidet handlingsplan detaljerer satsingene for de kommende årene.

I perioden 2018-2021 vil det i alle kommunens sektorer gjennomføres tiltak for å forenkle, forbedre og effektivisere tjenester rettet mot innbyggere i alle livets faser. Konkrete områder kan være:

- At anvendelse av ny teknologi gjør at innbyggerne i kommunen kan bo trygt og godt i eget hjem så lenge som mulig, herunder trygghets- og helseteknologi.
- At kommunen skal utnytte ressursene bedre, være energieffektive og ha smarte løsninger for hjem, bygninger og infrastruktur.
- Selvbetjeningsløsninger som gjør at for eksempel søknadsskjemaer er tilgjengelige på internett (blant annet utvikling av Min Side og mer effektiv kommunikasjon av tjenester på Servicetorget).
- Endring av opplæring i barnehage og skole gjennom bruk av nye IKT-verktøy.
- At kommunens ansatte og innbyggere har kompetanse til å utnytte de nye mulighetene teknologien gir oss på en trygg og effektiv måte. Blant annet med e-læring på KS-plattform og ta i bruk digitale muligheter i post- og arkivbehandling.

3.4 Samskaping er nøkkelen til god byutvikling

Samarbeid er også avgjørende for god byutvikling. Kommunen er helt avhengig av samarbeid med en rekke instanser.

Fra 2018 vil kommunen blant annet få en tydeligere, sterkere og mer synlig posisjon i sitt næringsarbeid gjennom etablert og samlokalisert samarbeid i *Business Region Kristiansand*. Det er forventninger til at den nye modellen for samarbeidet mellom kommune, universitet og regionens næringsliv vil bli et viktig virkemiddel for å legge bedre til rette for verdiskaping og vekst.

4. Oppfølging av kommuneplanen

Kommuneplanens satsingsområder; Samskaping som drivkraft, Kompetanse for verdiskaping, Deltakelse og tilhørighet og Byvekst med kvalitet, følges opp av periodemål i handlingsprogrammet.

Mange av periodemålene fra vedtatt handlingsprogram videreføres. Dette gjelder blant annet tverrsektorielle satsinger på folkehelse (frfall i videregående skole og færre fattige barnefamilier) og inkludering av nyankomne flyktninger og innvandrere. Som følge av ny kommuneplan er kommunens gjennomgående klima- og miljøsatsing blitt tydeligere.

Sektorenes felles satsing for at flere kan delta og bli inkludert i samfunnet er vektlagt, også innenfor bolig- og byutviklingen. Vekst- og verdiskaping har en tydeligere prioritering og ses i sammenheng med kommunens satsing for kunnskapsutvikling innen skole, barnehage og kultur.

5. Fordeling av driftsbudsjett og investeringsbudsjett

5.1 Driftsbudsjett 2018-2021

Tall i 1000 kr			I 2018-kroner			
Sektor	Regnskap 2016	Budsjett 2017*	HP 2018	HP 2019	HP 2020	HP 2021
Sektor 1 Økonomi	115 553	123 386	127 935	128 118	128 627	128 396
Sektor 2 Oppvekst Barnehage	701 565	730 346	756 933	771 912	782 918	794 183
Sektor 26 Oppvekst Barn og familie	212 288	226 359	222 369	215 691	212 149	210 126
Sektor 7 Oppvekst Skole	1 003 031	1 047 738	1 081 061	1 094 869	1 097 924	1 094 778
Sektor 3 Helse og sosial	1 720 566	1 832 834	1 903 166	1 908 463	1 935 594	1 936 520
Sektor 4 Kultur	185 352	191 548	184 857	182 410	233 381	181 189
Sektor 5.1 Teknisk	218 969	240 101	235 676	240 943	244 715	244 661
Sektor 5.3 Selvkost	-69 966	-82 721	-101 506	-113 262	-122 567	-134 132
Sektor 5.2 Kristiansand Eiendom	161 994	142 545	165 726	165 595	167 251	170 033
Sektor 6 Organisasjon	133 304	161 813	166 099	164 006	157 486	161 073
Utenomsektorielle forhold	-90 275	65 999	55 851	77 482	118 290	155 630
Sum ramme	4 292 381	4 679 947	4 798 168	4 836 227	4 955 769	4 942 457

*Budsjett 2017 er opprinnelig budsjett pr. 1.1.2017

Nedenfor nevnes hovedårsaker til budsjettendringene fra 2017 til 2018:

Økonomisektoren

Sektorens driftsbudsjett (inkludert tilskudd til Kirkelig Fellestråd) er økt fra 2017 til 2018 med om lag 1,8 mill. kr i tillegg til kompensasjon for pris- og lønnsvekst på 2,7 mill. kr.

Endringene i budsjettammen skyldes i hovedsak nytt årsverk på arbeidsmarkeds kriminalitet, nytt årsverk på innkjøpsområdet og lisenskostnader vedrørende ny budsjettmodul Framsikt.

Tilskuddet til Kirkelig fellestråd er redusert fra 2017 til 2018 med om lag 42 000 kr som skyldes innsparingskrav. Det er tidligere vedtatt 100 000 kr til generelt vedlikehold av kirkebygg, og rådmannen har foreslått at bevilgning på 200 000 kr knyttet til vedlikehold av Domkirken opprettholdes årlig.

Innsparingskravet i sektoren er på 0,9 mill. kr i 2021 i forhold til 2017. Økningen fra 2017 til 2018 utgjør 240 000 kr.

Oppvekstsektoren – Barnehagetjenesten

Sektorens driftsbudsjett er økt med om lag 8,8 mill. kr fra 2017 til 2018 i tillegg til kompensasjon for pris- og lønnsvekst med 17,8 mill. kr. Budsjettendringene skyldes i hovedsak ny pedagog- og bemanningsnorm som er lagt til grunn i statsbudsjettet for 2018.

Pedagognormen har en kostnad på om lag 8,3 mill. kr og er tilnærmet fullfinansiert av staten, mens bemanningsnormen, som ikke er finansiert av staten, vil ha en helårskostnad på 35 mill. kr. Dette er inkludert tilskudd til de private barnehagene. Rådmannen foreslår at helårskostnad legges inn fra 2019 i de kommunale barnehagene og at tilskudd til de private barnehagene legges inn med halvårseffekt i 2020 og helårsvirkning fra 2021.

Kravet om full barnehagedekning, samt økning om gjennomsnittlig plasstørrelse er fulgt opp i perioden. I 2018 legges det ned 18 plasser i kommunal barnehage (Sløyden barnehage) samtidig som det forventes at det fases ut 20 plasser i små barnehager. Det antas at kommunen har overkapasitet på 56 barnehageplasser i 2018.

Innsparingskravet i barnehagetjenesten er på 0,8 mill. kr i 2021 i forhold til 2017. Økningen fra 2017 til 2018 utgjør om lag 200 000 kr.

Oppvekstsektoren – Barn- og familietjenesten

Sektorens driftsbudsjett er redusert fra 2017 til 2018 med 8,7 mill. kr i tillegg til kompensasjon for pris- og lønnsvekst på 4,7 mill. kr. Budsjettendringene skyldes i hovedsak reduserte kostnader ved bosetting av enslig mindreårige flyktninger på 10,9 mill. kr.

Det er budsjettert med mottak av 105 flyktninger (hvorav 10 av disse er enslige mindreårige) og 60 familiegjenforeninger i 2018.

Det er videre lagt inn endringer på bakgrunn av statsbudsjettet vedrørende forebyggende tiltak på 2,9 mill. kr og opptrappingsplan rus der barn- og familietjenestens andel i 2018 er på 1,5 mill. kr.

Innsparingskravet i barne- og familietjenesten er på 1,6 mill. kr i 2021 i forhold til 2017. Økningen fra 2017 til 2018 utgjør 400 000 kr.

Oppvekstsektoren – Skoletjenestene

Sektorens driftsbudsjett er økt fra 2017 til 2018 med 10,5 mill. kr i tillegg til kompensasjon for pris- og lønnsvekst på 22,8 mill. kr.

Budsjettendringene skyldes i hovedsak elevtallsøkning med 11,5 mill. kr og tekniske justeringer med blant annet økt sats knyttet til statens pensjonskasse fra 2017 til 2018 med 3,8 mill. kr. Rådmannen foreslår at det overføres driftsmidler til investering knyttet til ny IKT plan.

Rådmannen foreslår at budsjetttrammen til SFO blir tilført 4,5 mill. kr årlig fra 2019 for å dekke tap av foreldrebetaling ved innføring av inntektsgradering i SFO. Oppvekstsektoren vil bruke 2 mill. kr av fondsmidler for å starte innføringen allerede høsten 2018. Opplegget for inntektsgraderingen blir klargjort i egen sak til Bystyret etter at rammene i HP er vedtatt.

Veksten i elevtallet fra 2017 til 2021 utgjør om lag 42 mill. kr i økte kostnader.

Tidligere vedtatt innsparingskrav i skoletjenesten er på 2,9 mill. kr i 2021 i forhold til 2017. Økningen fra 2017 til 2018 utgjør 740 000 kr. Rådmannen har i tillegg foreslått et innsparingskrav på 5,1 mill. kr i 2020 og 10,25 mill. kr fra 2021 i skoletjenesten for å delfinansiere ny bemanningsnorm i barnehagetjenesten. Rådmannen kommer tilbake til spesifisering av dette i rullering av handlingsprogram 2019-2022.

Helse- og sosialsektoren

Sektorens driftsbudsjett er økt med 30 mill. kr fra 2017 til 2018 i tillegg til kompensasjon for lønns- og prisstigning på 40,3 mill. kr.

Budsjettendringene skyldes i hovedsak:

- Kompensasjon for bortfall inntekter ressurskrevende tjenester (10,72 mill. kr)
- Boliger til personer med utviklingshemming (7,4 mill. kr)
- Reduksjon av integreringstilskudd med 10,3 mill. kr knyttet til mottak av færre flyktninger.
- Responssenter og velferdsteknologiske løsninger (13,6 mill. kr)
- Demografi og omstilling (13,1 mill. kr)

Sektorens budsjett er i henhold til statsbudsjettet for 2018 økt med om lag 5,3 mill. kr vedrørende opptrappingsplan rus og 750 000 kr til forebyggende tiltak.

Innsparingskravet i sektoren er på 11,2 mill. kr i 2021 i forhold til 2017. Økningen fra 2017 til 2018 utgjør om lag 3,3 mill. kr. Bystyrets krav vedrørende besparelse på bakgrunn av velferdsteknologiske løsninger er inkludert i dette.

Kultursektoren

Sektorens driftsbudsjett er redusert fra 2017 til 2018 med 10,4 mill. kr i tillegg til kompensasjon for pris- og lønnsvekst med 3,7 mill. kr.

Budsjettendringene skyldes i hovedsak engangstilskudd gitt i 2017 til blant annet Stiftelsen Arkivet med 5,2 mill. kr og Donn og Fløy kunstgressbaner på 2 mill. kr. Det er i tillegg foretatt tekniske justeringer vedrørende idrett og vakt og sikkerhet til Kristiansand eiendom (6,9 mill. kr).

Sektoren tilføres videre 2 mill. kr i tilskudd til Vest-Agder museet i 2018 og 1 mill. kr årlig i tilskudd til Fullriggeren Sørlandet. Rådmannen foreslår 700 000 kr til Barnefilmfestivalen i 2018 med noe nedtrapping i slutten av perioden.

Tilskudd til Sandriphæia fritidspark på 2,5 mill. kr i 2018 og 51,25 mill. kr til Sørlandet kunstmuseum på Silokaia i 2020 er overført fra investering til driftsbudsjettet. Dette tilskuddet finansieres ved bruk av kommunens disposisjonsfond.

Innsparingskravet i sektoren er på om lag 2,4 mill. kr i 2021 i forhold til 2017. Økningen fra 2017 til 2018 utgjør om lag 1,1 mill. kr.

Teknisk sektor 5.1

Sektorens driftsbudsjett er redusert fra 2017 til 2018 med 10,9 mill. kr i tillegg til kompensasjon for pris- og lønnsvekst med 6,4 mill. kr. Dette skyldes i hovedsak engangsbevilgning på 5 mill. kr i 2017 til reasfaltering og redusert tilskudd til KBR på 5,3 mill. kr i 2018.

Det er lagt inn 2,2 mill. kr vedrørende Business Region Kristiansand, driftskonsekvenser av gatebruksplanen og en rekke tekniske justeringer. Rådmannen foreslår årlig bevilgning på 250 000 kr til AKT vedrørende bestillingsrute til Randøyane.

Innsparingskrav i sektoren er på 8,3 mill. kr i 2021 i forhold til 2017. Økningen fra 2017 til 2018 utgjør 2,9 mill. kr. Dette er inkludert krav til Kristiansand Eiendom og tidligere vedtatt krav vedrørende energiprogrammet.

Teknisk sektor - Kristiansand Eiendom sektor 5.2

Budsjetttrammen til Kristiansand Eiendom er økt med 19,3 mill. kr i tillegg til at det er kompensert for pris- og lønnsvekst på 3,9 mill. kr. Hovedårsaken til dette er tekniske

justeringer og overføring fra andre sektorer. Sektoren er tilført forvaltning, drift og vedlikeholdskostnader på formåls- og idrettsbygg på 9,3 mill. kr, gateparkering på 5,5 mill. kr og overføring fra sektorene knyttet til vakt og sikkerhet (4,6 mill. kr). Enheten er videre tilført 4 årsverk fra idrettsetaten i Kultursektoren.

Rådmannen foreslår at sektoren tilføres 4,3 mill. kr vedrørende økte priser på energi.

Teknisk sektor – Selvkostområdet sektor 5.3

Vann- og avløpsgebyrene øker med 7,13 % i 2018 i forhold til 2017.

Organisasjonssektoren

Sektorens driftsbudsjett er økt fra 2017 til 2018 med 870 000 kr i tillegg til kompensasjon for pris- og lønnsvekst med 3,4 mill. kr. Endringene i budsjettrammen skyldes i hovedsak tekniske justeringer og kostnader til Stortings- og kommunevalg.

Rådmannen foreslår blant annet at det legges inn 3,6 mill. kr til finansiering av busskort til studenter i 2018, 750 000 kr til Tour des Fjords i Vest-Agder og 1,8 mill. kr som kommunens bidrag til felles Digitaliseringsprosjekt i regi av KS (20 kr pr. innbygger).

Innsparingskravet i sektoren er på 2,4 mill. kr i 2021 i forhold til 2017. Økningen fra 2017 til 2018 utgjør om lag 1,9 mill. kr.

5.2 Investeringsbudsjett 2018-2021

Sektor	2018-2021		HP 2018	HP 2019	HP 2020	HP 2021
	Sum	Inntekt				
Økonomisektoren	2 000	0	500	500	500	500
Kirkelig fellesråd	78 051	650	41 537	28 714	5 900	1 900
Oppvekst barnehage	34 119	0	500	0	15 246	18 373
Oppvekst skole	1 017 744	0	231 201	362 909	201 681	221 952
Helse- og sosialsektoren	578 987	0	90 194	126 131	189 771	172 891
Kultursektoren	183 889	68 490	54 340	25 461	51 982	52 106
Teknisk sektor	941 634	5 800	246 534	208 100	281 150	205 850
Teknisk Kristiansand Eiendom	249 391	434 387	122 234	68 244	31 124	27 789
Organisasjon	49 838	0	13 488	12 150	12 100	12 100
Utenomsektorielle forhold	289 259	282 303	71 078	72 441	72 654	73 086
Bykassen totalt	3 424 912	791 630	871 606	904 650	862 108	786 547

*inkl. startlån på 50 mill. kr årlig

Hovedsatsingen på investeringer følger av vedtatt handlingsprogram 2017-2020 og ligger i hovedsak på vann og avløp (VAR området), skole og helse- og sosial. De største investeringene er:

Kirkelig Fellesråd

Bygging av ny Flekkerøy kirke er et spleiselag mellom kommunen, Kirkelig fellesråd og Flekkerøy menighet, der kommunen har det største bidraget. Rådmannen foreslår utvidelse av kirkegården på Torridal i 2018 og 2019 og nytt sprinkelanlegg i Domkirken i 2018. Det er videre satt av midler til ENØK tiltak i kirkebygg der ENOVA gir 1 mill. kr i tilskudd.

Innsparingseffekter på driften er innarbeidet. Det er tidligere vedtatt 3 mill. kr til nytt orgel i Vågsbygd kirke i 2020.

Oppvekstsektoren – barnehage

Det er vedtatt at det sammen med nytt oppvekstsenter på Mosby med rehabilitering av skolen også bygges en ny barnehage på 120 plasser med ferdigstillelse januar 2021, herav 83 erstatningsplasser og 37 nye plasser. Det er avsatt midler til utvidelse av barnehage i Justvikområdet med 50 plasser med ferdigstillelse til sommeren 2021. Det er videre avsatt midler til utredning av barnehager i sentrum i handlingsprogramperioden.

Oppvekstsektoren - Skole

Det er avsatt midler til utvidelse og rehabilitering av Kringsjø skole med ferdigstillelse til skolestart 2020. Det er videre avsatt midler til utvidelse av Havlimyra skole med ferdigstillelse 2021. Justvik skole OPS ferdigstilles som tidligere vedtatt innen januar 2018. Utvidelse samt ombygging av ventilasjon på Holte skole ligger inne med ferdigstillelse til skolestart 2019. Det er i tillegg avsatt midler til å utvikle Mosby skole til et oppvekstsenter bestående av barneskole (1-7 trinn) og kommunal barnehage med ferdigstillelse 1. januar 2021. Det er videre vedtatt en avsetning i slutten av perioden til strukturendring/ rehabilitering av skoler i midtre Vågsbygd.

Oddemarka skole får nytt ventilasjonsanlegg i 2018, og det er avsatt midler til kjøp av tomt på Benestad. Det er også avsatt midler til utredning av universell tilgjengelighet i barnehager og skoler.

Helse- og sosialsektoren

Det etableres 42 nye omsorgsboliger av Boligselskapet på Strømme som samlokaliseres med nytt dagsenter og sonekontor på naboeiendommen til Strømme omsorgssenter. I tillegg vil Boligselskapet i perioden bygge 27 boliger til utviklingshemmede, herav 15 boliger til utviklingshemmede med store hjelpebehov.

Rådmannen anslår at det vil være behov for et nytt sykehjem på ca. 100 plasser som er klart for innflytting i 2025. Det er avsatt 223 mill. kr til oppstartsmidler i perioden, og rådmannen kommer tilbake med nye vurderinger i rullering av handlingsprogram 2019-2022.

Det er tidligere lagt inn planleggingsmidler til Helsehus, nøddagregater og oppgradering av kjøkken på enkelte sykehjem i tillegg til oppgradering av Lillebølgen.

Kultursektoren

Midler til rehabilitering av Samsen kulturhus ligger inne med ferdigstillelse i 2018 og avsetning til Bydelshus på Hånes i 2020. Rehabilitering av Gimlehallen ligger inne med midler med ferdigstillelse i 2020 og ytterligere rehabiliteringsmidler til hovedbiblioteket i 2021.

Rådmannen foreslår at det legges inn midler til prosjekteringen og byggestart av ny kulturskole ved siden av nytt kunstmuseum på Silokaia og Kilden. En foreløpig grovkalkyle anslår total kostnaden til 166 mill. kr. Rådmannen foreslår videre at det settes av midler i 2021 til kjøp av tomt til nytt kultursenter på østsiden av byen.

Midler til ny heis på Christiansholm Festning er flyttet til 2018 og midler til eget «kunstfond» er samlet i Kultursektoren.

Teknisk sektor

Rådmannen foreslår ny gangbro over Otra med ferdigstillelse i 2020 og ny paviljong på Torvet i 2019. Det er tidligere vedtatt utbedring av Domkirkeparken, oppfølging av gatebruksplanen (bilfrie soner) og årlig utbedring av dammer. Rehabilitering av Haus bro ligger inne i 2020.

Teknisk sektor Kristiansand Eiendom

Rådmannen foreslår at det settes av ytterligere midler til brannsikring av kommunale bygg i 2018 og radontiltak på skoler og barnehager. Vedrørende Kirketorget ligger det inne midler til

opparbeidelse av nytt byrom i 2018/2019, og rådmannen foreslår utbedring av bakgården i Skippergata i 2021.

Det er allerede vedtatt midler til rivning av rutebilstasjonen og etablering av nytt bygg for reisende med ferdigstillelse i 2018. Det ligger også inne midler til opprustning av utearealene. Det forventes tilskudd på 5 mill. kr fra Vest-Agder fylkeskommune og 20 mill. kr belønningsmidler fra staten hvorav 10 mill. kr kommer i 2017.

Sikring av friområder og energiprojektene ligger også inne i budsjettet, der rådmannen foreslår noe utvidelse av trinn 3. Innsparingseffekter av energiltak er innarbeidet i driften.

Organisasjonssektoren

Det er lagt inn midler til oppgradering og utvikling av moduler/programmer på KR-IKT.

6. Lånegjeld 2018-2021

Målet om å redusere lånegjelden oppfylles. Lånetaket i 2018 foreslås redusert med 50 mill. kr da det foreslås å benytte tilsvarende beløp fra disposisjonsfond til å redusere nytt låneopptak. Fra 2019 prisjusteres lånetaket med 2,5 % jf. Bystyresak 118/ 2016. Med denne forutsetningen lagt til grunn er netto lånegjeld under lånetaket gjennom hele perioden, men økes fra 5,268 milliarder i 2018 til 5,614 milliarder i 2021. Dette er i løpende priser og den reelle nedgangen er på 55 mill. kr (forutsatt 2,5 % årlig prisøkning).

I 1000 kr	2017*	2018	2019	2020	2021
Samlet lånegjeld u/pensjonsforpl.	7 109 102	7 329 626	7 601 979	7 832 333	8 002 686
Lånegjeld knyttet til utlån	408 439	408 439	408 439	408 439	408 439
Beregningsgrunnlag VAR	1 487 905	1 652 881	1 736 724	1 863 579	1 979 823
Netto lånegjeld	5 212 758	5 268 306	5 456 816	5 560 315	5 614 424
Lånetak	5 400 000	5 350 000	5 483 750	5 620 844	5 761 365

*Estimat i 2017.

7. Kritiske forhold

Økonomiske rammebetingelser fra staten

Kommunenes rammebetingelser har vært rimelig bra de siste årene. Veksten i frie inntekter har i 2018 finansiert demografikostnader og økte pensjonsutgifter. Kommunene har også fått beholde merinntekter som i 2016 og til dels 2017 gir gode driftsresultater for kommunene.

Regjeringen signaliserer strammere kommuneopplegg i årene fremover. Dette fremgår av Perspektivmeldingen som ble lagt frem i vår og signaler i forbindelse med statsbudsjettet. Det er sannsynlig at staten vil legge til grunn et årlig innsparingskrav på kommunesektoren slik de har gjennomført for deler av statlig virksomhet.

Det er samlet sett lagt til grunn en realvekst i frie inntekter (skatt og rammetilskudd) på om lag 0,9 prosent fra 2017 til 2018. Veksten de påfølgende årene er på 1,6 prosent i 2019 og 1,6 prosent i 2020 og 1,7 prosent i 2021.

Inntektsanslagene for 2019 til 2021 er usikre på bakgrunn av at staten kun budsjetterer for ett år av gangen. Rådmannen har lagt til grunn at veksten i de frie inntektene i hvert fall dekker befolkningsveksten.

Statens krav til kommunen vedrørende for eksempel bemanningsnormer i barnehage, begrenser kommunenes handlemulighet. Det samme gjelder statens klare føringer i bruken av de frie inntektene. Forventet lavere inntektsramme i kombinasjon med klare føringer på bruken, er en stor utfordring for kommunene.

Skattevekst

Det vil alltid være usikkerhet knyttet til skatteanslaget. Staten har lagt til grunn en økning i skatteinntektene på 3,2 prosent fra 2016 til 2017. Rådmannen legger til grunn en vekst på 1,4 prosent for Kristiansand.

For 2018 legger rådmannen til grunn en nominell vekst i skatt på 2 prosent. Staten har lagt til grunn en skattevekst på 2,4 prosent. Siden det legges til grunn at Kristiansand vil ha et skattenivå som er under 90 % av landsgjennomsnittet vil staten kompensere mesteparten av en eventuell skattesvikt i Kristiansand. Kommunen er dermed mer avhengig av skattevekst på landsbasis enn i egen kommune.

Rentenivå og lånegjeld

Styringsrenten er p.t. på 0,5 prosent. Rentenivået er om lag på samme nivå som da forrige handlingsprogram ble framlagt.

Gjennomsnittlig rente er i 2018 budsjettert med ca. 2,4 prosent. Rente på nye lån er budsjettert med 1,5 % i 2018, 1,7 % i 2019, 1,9 % i 2020 og 2,2 % i 2021.

For eksisterende lånegjeld er kjente vilkår per i dag benyttet. Med en netto lånegjeld (brutto lånegjeld ekskl. lån til avgiftsfinansiert virksomhet og formidlingslån) på om lag 5,2 milliarder kr i 2017, er Kristiansand kommune sårbar for endringer i rentemarkedet.

Avkastning

Det er lagt til grunn årlig nominell avkastning på 4 prosent fra Energiverksfondet.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017*
Nominell avkastning i %	6,5	2,2	6,4	8,1	6,6	3,9	5,0	4,9

*Resultat 3. kvartal 2017

I forbindelse med nytt finansreglement har bystyret vedtatt en handlingsregel der avkastningen ut over 4 prosent nominelt avsettes til et bufferfond for å håndtere år med lavere avkastning enn lagt til grunn i handlingsprogrammet. Ved inngangen til 2017 var fondet på 30,4 mill. kr.

Økende press som følge av befolkningsøkning og endring

Det vil bli et økende press på omsorgstjenesten som følge av befolkningsøkningen i eldre aldersgrupper og nye brukergrupper. Det vil også bli økende press på skole i handlingsprogramperioden som følge av økningen i antall skolebarn.

Redusert mottak av flyktninger

Redusert mottak av flyktninger medfører overtallighet og det tar tid å tilpasse driften til et lavere inntektsnivå.

Økte sosialhjelpsutgifter

Nedgangen i oljerelatert virksomhet på Sørlandet resulterte i høyere arbeidsledighet en periode. Nå er ledigheten på vei ned. Innstramminger i statlige ordninger (dagpenger og bostøtte) ventes å gi økt press på sosialhjelpen.

Vedlikeholdsetterslep

Det er et betydelig vedlikeholdsetterslep for eiendomsmassen i Kristiansand kommune. I tillegg er det løpende vedlikeholdsbudsjettet for lavt til at bygningsmassens verdi opprettholdes. For å redusere vedlikeholdsetterslepet er det innarbeidet betydelige beløp til rehabilitering av bygninger (hovedsakelig skoler). Det ordinære vedlikeholdsbudsjettet er økt noe. De siste årene er det tilført økte midler til ekstraordinært vedlikehold finansiert med utbytte fra kommunens eierposisjoner i aksjeselskaper og gjennom tiltakspakken fra staten i 2016 og 2017. Dette vil bedre situasjonen, men det vil fortsatt være et betydelig etterslep samlet sett for kommunen.

Bystyret har vedtatt at utbytte fra alle aksjeselskapene (eksklusiv fast del fra Agder Energi AS) kan brukes på bygningsmessig vedlikehold eller andre engangsutgifter. Det er startet en finansiell gjennomgang av både KNAS og Avfall Sør AS som et ledd i en vurdering av utbytte fra selskapene. Det er grunnlag for et betydelig utbytte som kan bl.a. disponeres til å redusere etterslepet for det bygningsmessige vedlikeholdet.

Vinterdrift

Budsjettet for vinterdrift i 2018 er på 26,8 mill. kr, inklusiv vårfeiling.

Beløpet antas å være tilstrekkelig til å håndtere en normalvinter basert på erfaringen de siste 10 årene. Dersom det ikke blir snøfall resten av 2017, forventes det et totalforbruk på ca. 22,0 mill. kr. I 2013 var forbruket på 29,9 mill. kr, i 2014 på 33,9 mill. kr, i 2015 på 22,3 mill. kr og i 2016 på 27,5 mill. kr.

Pensjonsutgifter

Det er svært vanskelig å forutsi fremtidige pensjonsutgifter og hva som skal føres som premieavvik (forskjell mellom pensjonsutgift og netto pensjonskostnad). Dette området er uforutsigbart og skaper utfordringer i økonomistyringen. Det er imidlertid tatt høyde for økt pensjonskostnad i perioden.

Arbeidet med å ny kommune

Arbeidet med ny kommune vil prege organisasjonen sterkt de neste årene, og det vil være en utfordring for den ordinære driften av kommunen. Selv om prosjektet håndteres bra, vil alltid denne type endringer medføre risiko for ordinær drift som det er viktig å håndtere.

8. Oppsummering

Rådmannen presenterer et økonomisk opplegg som er forutsatt innsparingskrav i sektorene. Ny bemanningsnorm i barnehagene har en netto kostnad på 35 mill. kr for kommunen ved full virkning. Rådmannen har i tillegg budsjettetert med 15 mill. kr årlig til kostnader vedrørende «avlasterdømmen». Dette, sammen med det høye investeringsnivået, medfører en betydelig belastning for driften.

Rådmannen foreslår å nedjustere budsjetttrammen til skoletjenesten med 10 mill. kr fra 2021 for å delfinansiere bemanningsnormen i barnehagetjenesten. Økt press på omsorgstjenesten og grunnskole som følge av endret demografi kompenseres ikke fullt ut i perioden. Presset på tjenestene vil dermed øke.

Rådmannen foreslår at det overføres 135 mill. kr fra drift til investering i perioden.

Målet om å redusere lånegjelden oppfylles. Netto lånegjeld er under taket hele perioden og er på 5,614 milliarder kr i 2021, noe som er 147 mill. kr under taket. Dette er en reell nedgang på 55 mill. kr (forutsatt 2,5 % årlig prisøkning).

Reduksjon i lånegjelden, kontinuerlig effektivisering og god økonomistyring i enhetene bidrar til at rådmannen kan presentere et økonomisk opplegg der bevilgningene til omsorg økes.

8. Videre behandling

Rådmannen vil fremme en tilleggsinnstilling før formannskapet 29. november 2017 behandler handlingsprogrammet 2018-2021. I tilleggsinnstillingen vil det bli tatt opp saker som pr. i dag ikke er endelig avklart.

Det vil i tillegg bli gitt oppdatert informasjon vedrørende forventet resultat for 2017 med antatte prognoser for sektorene, oppdatert prognose for skatteinngangen og anslag for finansavkastningen.

Forslag til vedtak – årsbudsjett 2018

1. Budsjett for Kristiansand bykasse 2018 vedtas overensstemmende med rådmannens innstilling med endringer vedtatt av bystyret i møte 13. desember 2017.
2. Skatt til kommunen for inntektsåret 2018 utskrives med de til enhver tid gjeldende maksimalsatser vedtatt av Stortinget.
3. Eiendomsskatten fastsettes til 6,0 promille av takstverdi. Eiendomsskatten og eiendomsavgiftene skrives ut på 4 like terminer i 2018 med forfall 1. mars, 2. mai, 6. august og 1. november. Etter søknad kan det gis fritak i henhold til eiendomsskattelovens § 7a.
4. Kommunale eiendomsavgifter og salgs- og leieinntekter fastsettes i henhold til rådmannens innstilling.
5. Hovedutvalgene gis fullmakt til å vedta økninger i andre gebyrer og priser på varer og tjenester med inntil 2,6 prosent samlet sett.
6. Rammen for opptak av lån settes til 540 mill. kr i 2018 hvorav 50 mill. kr er Startlån i Husbanken. Rådmannen delegeres fullmakt til å godta rentebetingelsene, avdragstid og øvrige betingelser for nye lån, samt undertegne lånedokumentene. Avdragstiden tilpasses bestemmelsene i kommunelovens § 50 nr. 7 og avdragsbeløp fastsettes i budsjettet. Avdrag på Husbanklån skal følge Husbankens regler for nedbetaling av lån. Øvre grense for kassekredittlån settes til 100 mill. kr.
7. Rådmannen får fullmakt til å foreta sektorvis fordeling av avsetning til lønns- og prisjusteringer og eventuelt andre samleposter av teknisk karakter til fordeling.

Forslag til vedtak – handlingsprogram 2018-2021

1. Handlingsprogram for perioden 2018-2021 vedtas i overensstemmelse med rådmannens forslag, med endringer vedtatt av bystyret i møte 13. desember 2017.
2. Enkelt saker med økonomiske konsekvenser som tas opp i løpet av året, skal som hovedregel henvises til behandling i handlingsprogrammet.
3. Det 4-årige handlingsprogrammet til Kommunedelplan idrett og friluftsliv 2015-2018 godkjennes med eventuelle justeringer som følger av bystyrets vedtak 13. desember 2017. De prioriterte listene for ordinære anlegg og nærmiljøanlegg, legges som grunnlag for årets søknader om spillemidler.
4. Ved rullering av handlingsprogram 2019-2022 innarbeides det ytterligere innsparingskrav for å bedre kommunens økonomiske stilling, og for å omfordele ressurser til helse- og omsorgstjenestene.

Tor Sommerseth
Rådmann

Terje Fjellvang
Økonomidirektør

Vedlegg:

- Rådmannens forslag til handlingsprogram 2018-2021 inkludert oversikt over tilskuddsposter i 2018 (vedlegg i dokumentet)
- Rullering av Kommunedelplan idrett og friluftsliv 2015-2018
- Protokoll Kontrollutvalget budsjettvedtak

Elektroniske vedlegg:

- Utfordringsbildet til Kristiansand 2017
- Betalingssatser 2018
- Oversikt over tilskuddsposter i 2018
- Forslag til drifts- og investeringstiltak utenfor rammen 2018-2021
- Program for oppfølging av vedtatt planstrategi for Kristiansand 2016-2019
- Statistikkportalen

Punkt 106/17: Forslag til framtidig organisering av kommunens samarbeid med vennskapsbyen Rajshahi i Bangladesh

Bilag

Vedtak OPPVEK, 07112017, Sak 74/17, Forslag til framtidig organisering av kommunens samarbeid med vennskapsbyen Rajshahi i Bangladesh

Vedtak OPPVEK, 16112017, Sak 81/17, Forslag til framtidig organisering av kommunens samarbeid med vennskapsbyen Rajshahi i Bangladesh

Dato 17. oktober 2017
Saksnr.: 201713338-1
Saksbehandler Ole Petter Ingvaldsen

Saksgang
Oppvekststyret
Kommunalutvalget

Møtedato
07.11.2017
21.11.2017

Forslag til framtidig organisering av kommunens samarbeid med vennskapsbyen Rajshahi i Bangladesh

Sammendrag

Etter initiativ fra ordføreren legges det fram et forslag til framtidig organisering av kommunens samarbeid med vennskapsbyen Rajshahi i Bangladesh.

Samarbeidet mellom Rajshahi og Kristiansand ble initiert i 1971. Samtidig ble den første innsamlingsaksjonen gjennomført og en tverrpolitisk komité ble nedsatt for å videreutvikle samarbeidet. Også i Rajshahi ble det oppnevnt en vennskapskomite. I 1979 ble Rajshahi vennskapsby med Kristiansand.

I Kristiansand gjennomføres det organiserte innsamlingsaksjoner hvert tredje år. Ansvar for gjennomføringen av aksjonene er lagt til oppvekstsektoren. Innsamlingsaksjonene retter seg primært mot barnehager og skoler i kommunen.

De innsamlede midlene overføres samarbeidsorganisasjonene i Rajshahi. Organisasjonenes prosjekter retter seg primært mot barn og unge, og det jobbes i stor grad målrettet mot utsatte grupper som funksjonshemmede, gatebarn og minoriteter. Også opplæring, utdanning samt drift av sykehus er prioritert.

Samarbeidet med Rajshahi gir ringvirkninger i begge land i form av kompetanseoverføring, kulturutveksling m.m. Kommunalutvalget har vedtatt retningslinjer som sier at Rajshahikomiteen i Kristiansand skal ivareta vennskapsbyrelasjonen med Rajshahi. Komiteen fordeler midlene fra innsamlings-aksjonene og oversender vedtakene til orientering i oppvekststyret og i kommunalutvalget.

Oppvekstsektoren er delegert det administrative ansvaret for organisering av innsamlingene. Sektoren har også ansvaret for den økonomiske oppfølgingen og skal sørge for overføring av tilskudd samt økonomisk rapportering. Kommunalutvalget vedtok i 2013 at alle prosjekter skal revideres av et kvalifisert revisjonsfirma etter internasjonal standard.

For å sikre et godt og effektivt samarbeid foreslår rådmannen i saken tiltak og endringer for framtidig organisering av kommunens samarbeid med vennskapsbyen Rajshahi i Bangladesh.

Endringsforslagene fremgår under Bakgrunn for saken, overskrift Framtidig organisering av kommunens samarbeid med vennskapsbyen Rajshahi i Bangladesh.

Forslag til vedtak

Kommunalutvalget tilslutter seg rådmannens forslag til tiltak og endringer for framtidig organisering av kommunens samarbeid med vennskapsbyen Rajshahi i Bangladesh.

Tor Sommerseth
Rådmann

Terje Fjellvang
Økonomidirektør

Bakgrunn for saken

Oppgavebeskrivelse

Etter initiativ fra ordføreren legges det fram et forslag til framtidig organisering av kommunens samarbeid med vennskapsbyen Rajshahi i Bangladesh.

Forslaget behandler forhold knyttet til:

- Organisering og sammensetningen av Rajshahikomiteen i Kristiansand
- Sikring av god kontinuitet og oppfølging av samarbeid
- Videreføring av innsamlingsaksjonene
- Organisering av kommune til kommunesamarbeid
- Komiteens administrative funksjoner
- Finansiering av reise- og oppholdsutgifter
- Plassering av oppfølgingsansvar og budsjettmidler

Innledningsvis er det gitt en orientering om Bangladesh, om opprettelsen av vennskapsbysamarbeidet og en presentasjon av hovedsamarbeidspartnerne i Rajshahi. Innholdet er hentet fra ulike tidligere presentasjoner utarbeidet av Rajshahikomiteen og fra politiske saksframlegg.

Bangladesh

I følge presentasjonen *Rajshahiaksjonen 2015 «Venner deler»* på www.rajshahi.no, har Bangladesh ca. 165 millioner innbyggere der om lag 88 % muslimer, 11 % er hinduer, mens 1 % er kristne. Bangladesh har lenge hatt en stor befolkningsvekst selv om økningen har avtatt noe. Økonomisk vekst de senere år har gjort at landet har gått fra å være et «ekstremt fattig» land til et «fattig» land. Landet har et fravær av offentlige tjenester og velferdsordninger som for oss er selvsagte.

Opprettelse av vennskapsbysamarbeidet

Samarbeidet mellom Rajshahi og Kristiansand ble initiert etter en reportasjetur Fædrelandsvennens journalist Jan Oddvar Munksgaard og fotograf Trygve Skramstad gjorde i 1971. Etter besøket ble en innsamlingsaksjon gjennomført for å bygge en sykepleierskole og et barnehospital. Samtidig ble det i Kristiansand satt ned en tverrpolitisk komité for å videreutvikle samarbeidet. Også i Rajshahi ble det oppnevnt en vennskapskomite som bestod av akademikere og andre ledere i lokalsamfunnet. Fra nå av ble det igangsatt regelmessige innsamlingsaksjoner.

I 1979 ble Rajshahi vennskapsby med Kristiansand. Rajshahi skulle være en by og et distrikt som hadde et annet behov for omtanke enn andre vennskapsbyer. Kristiansand ønsket gjennom samarbeidet å vise gode holdninger og nestekjærlighet i praksis.

De som besøker Rajshahi erfarer at byen har mye å lære oss. Dette gjelder ikke minst ved at et fattig folk med små ressurser har kvaliteter som et rikt land er i ferd med å miste. Å ha Rajshahiaksjon hvert tredje år bidrar til kunnskap om hvordan livet er for barn og unge i Bangladesh. Det er et pedagogisk poeng å lære barn og unge empati og å skape engasjement for å utligne forskjeller og vise solidaritet.

Innsamling av midler

I Kristiansand gjennomføres det organiserte innsamlingsaksjoner hvert tredje år. Ansvar for gjennomføring av aksjonene er lagt til oppvekstsektoren. Innsamlingsaksjonene retter seg mot barnehager og skoler i kommunen.

Ved forrige hovedinnsamling i 2015 ble det samlet inn om lag 1,1 mill. kr fra barnehager, skoler, menigheter, private m.fl. I tillegg bidrar Kristiansand kommune med en bevilgning på 174.000 kr, som tilsvarer om lag 2 kroner per innbygger.

Samarbeidspartnere

Kristiansand Rajshahi Friendship Committee (KRFC)

Vennskapskomiteen i Kristiansand ble opprettet i 1980 med mandat gitt av bystyret. Komiteen er tverrpolitisk og mandatet er utdypet gjennom vedtak i kommunalutvalget. Ordførerne i Rajshahi og Kristiansand har signert en egen venns-kapsavtale (Declaration of Friendship). Det er også signert en samarbeidsavtale mellom vennskapskomiteene i Rajshahi og Kristiansand (Agreement on Cooperation Between RKFC and KRFC). Denne gir retningslinjer om hvordan samarbeidet skal utøves. Det er også vedtatt retningslinjer for Rajshahikomiteen i Kristiansand. Det vises til sak 2/12 og 3/12 behandlet i kommunalutvalget 17.01.12.

Våre samarbeidspartnere i Rajshahi

Rajshahi Kristiansand Friendship Committee (RKFC)

Vennskapskomiteen i Rajshahi ble opprettet i 1989 og består av dedikerte samfunnsmennesker fra universitetet, helseinstitusjoner og i næringslivet. Medlemmene velges hvert fjerde år. Komiteen er offentlig registrert som en NGO (Non Government Organization), som er en offentlig godkjent organisasjonsform som gjør det mulig å samarbeide med utenlandske bidragsytere.

Dr. Patrick Biswas er i dag leder av vennskapskomiteen Rajshahi Kristiansand Friendship Committee (RKFC). Han er en anerkjent lege og driver en klinikk sammen med sin kone Sihka, som er gynekolog. De har også tatt initiativ til å opprette et kreftsykehus i Rajshahi. Professor Khalekuzzaman er nestleder i komiteen. Han er ansatt på Universitetet i Rajshahi. Ordføreren i Rajshahi er rådgivende medlem av RKFC.

Rajshahikomiteen har sammen med en engasjert kvinne etablert Tillotoma School, som er en liten førskole i et fattig område av byen. Mange mødre følger barna til og fra skolen. Mens de venter undervises mødrene i kosthold, hygiene og samfunnskunnskap.

Samarbeidsavtale mellom KRFC og RKFC

Samarbeidsavtalen om et årlig nettverksmøte mellom KRFC og RKFC ble godkjent av kommunalutvalget i 2012 og avtalen inneholder retningslinjer for samarbeidet. Avtalen ble utformet i samarbeid og etter innspill fra viktige samarbeidspartnere i Rajshahi. En viktig hensikt med nettverksmøtet er å utveksle erfaringer og å skape åpenhet om arbeid og forvaltning i organisasjonene.

Tauri Foundation

Organisasjonen driver arbeid for barn med ulike former for funksjonshemming og er opptatt av at alle barn har et talent. Det har vært samarbeid mellom skolen i Rajshahi og Krossen skole i Kristiansand. Rektor i Rajshahi har besøkt Krossen og tre lærere fra Krossen har gitt veiledning til lærere og foreldre i Rajshahi.

Tauri Foundation driver oppsøkende arbeid for å finne funksjonshemmede barn i distriktene. Mange barn får hjelp i form av fysioterapi, det lages hjelpemidler og det legges til rette for treningsopplegg. Fysioterapeutene reiser rundt på moped/sykkel for å veilede familier for å gjøre dem mer selvhjulpne. Det jobbes også med å etablere arbeidsplasser for foreldrene for å gi dem ressurser til å ta seg av sine barn.

Foundation for Women and Child assistance - FWCA

Også FWCA hjelper og legger til rette for barn med forskjellige funksjonshemminger. Hjelpen består blant annet i fysioterapi og skolegang. Videre gis kvinner opplæring i rettigheter og trening i å håndtere utfordringer i familien og i samfunnet, samt yrkesopplæring for å bli mer økonomisk uavhengige og i stand til å ta seg av sine barn.

Assosiation for Community Development - ACD

Organisasjonen har en rekke aktiviteter for misbrukte gatebarn. Barna og unge gis ly, beskyttelse og psykologisk hjelp for å uttrykke og bearbeide vonde følelser. ACD samarbeider også med jentegrupper og gir opplæring om rettighetene de har i samfunnet. Samtalegrupper med kvalifiserte gruppeledere hjelper mange til en styrket bevissthet til å sette grenser og til å håndtere et krevende liv i utfordrende sosiale sammenhenger. Dette arbeidet foregår i områder med mange Hinduer av lav kaste. Det gis også opplæring for å bedre de sanitære forholdene.

Christian Mission Hospital

Barneavdelingen ved Christian Mission Hospital ble bygget etter Fædrelandsvennens innsamling i 1972. Senere er hospitalet støttet med innsamlede penger til oppussing og til kjøp av utstyr. Det er også en sykepleierskole knyttet til Christian Mission Hospital som arbeider med å rekruttere dyktige ungdommer fra landsbyene. Etter avsluttet utdanning vender noen tilbake til hjemstedet der de blir en viktig ressurs for lokalbefolkningen. Andre får jobb på sykehuset og blir på den måten også i stand til å støtte storfamilien økonomisk.

Tabita Foundation

I Bangladesh er det fem års pliktig skolegang, men myndighetene klarer ikke å gi et tilbud slik loven krever. Ofte må lokalbefolkningen ta initiativ til å etablere et skoletilbud. Tabita Foundation driver 12 lokale skoler der tre mottar støtte fra innsamlingsaksjonene. Det gjelder blant annet skolene Amnura Primary School, Badhair School og Bilboltha School. Skolene ligger i et område som er bebodd av minoritetsbefolkninger og der fattigdommen er stor. Vågsbygd menighet har i dag et godt vennskapssamarbeid med Badhair.

Organisasjonen har også overtatt en klinikk på Amnura som opprinnelig ble etablert av Santalmisjonen. Klinikken er plassert i et område med svært lite tilbud om helsehjelp. Blant annet fødes det om lag 60 barn på klinikken hvert år. Fødslene har inntil nylig foregått på en trebenk, men bidragene fra Kristiansand har gjort de mulig å kjøpe en fødeseng og et ultralydapparat. Klinikken har også lege til stede fem dager i uken.

Rajshahi Cancer Hospital and Researc Center Trust (RCHRCT)

Bystyret har ved to tidligere anledninger bevilget 250 000 kroner til å bygge ut kreftsykehuset. Dette har vært viktige bidrag for å bygge ut to av de fire etasjene (en har utvidet etter hvert som en klarer å finansiere utbygging). Rajshahi er en by med 750 000 innbyggere og har minimalt med tilbud for kreftsyksyke. Tidligere overlege Odd Grøttum har hatt opphold ved sykehuset og avgitt positiv rapport om virksomheten. Sykehuset støttes med lønnsmidler og midler til å dekke medisnutgifter til fattige.

Andre aktiviteter og ringvirkninger av vennskapsbysamarbeidet

Samarbeidet med Rajshahi har resultert i et mangfold av aktiviteter og utvekslinger

- Lærere og fysioterapeut fra Rajshahi har besøkt Krossen for å studere hvordan skolen arbeider med funksjonshemmede barn. Studieoppholdet har hatt mye å si for elevsyn og metoder som i dag brukes i Tauri Foundation og FWCA.
- Seks sykepleiestudenter fra Kristiansand har hatt flere ukers krevende praksis i Rajshahi. Det er ikke enkelt for unge kvinner uten lokal kunnskap og lokal forankring å klare seg i et samfunn med en helt annen kultur.
- Flere av byens menigheter deltar aktivt med informasjon og kollekt når hovedinnsamlingene gjennomføres i Kristiansand. Vågsbygd menighet har et spesielt godt og tett samarbeid med Rajshahi.
- Ved jubileumsfeiringen i 2009 inviterte Kristiansand kommune en nasjonalt anerkjent sanger fra Rajshahi. I samarbeid med Kristiansand symfoniorkester ble det 17. mai holdt en stor konsert i domkirka.
- Kulturrullatoren har to ganger invitert musikere fra Rajshahi for å holde konserter på sykehjem, eldresentre, skoler, barnehager og i andre offentlige sammenhenger. Besøkene har vært svært vellykkede.
- Det har vært holdt fellesmøter mellom Rajshahikomiteen og Bangladesh foreningen i Kristiansand. Blant annet har en bengalsk parlamentariker vært til stede og orienterte om situasjonen i hjemlandet.
- "Rajshahi Ung" var et prosjekt rettet mot målgruppen 18-30 år. Tove Welle og Ingvild Andresen hadde samarbeid med KRSby og skrev en fyldig blogg ved et besøk i Rajshahi. Det ble arrangert buttebutikk og konsert på Frk. Larsen og på Drømmeplassen. En rekke bedrifter meldte seg som medlem av "Venner Deler".
- Dr. ph. Sadikur Rhaman har vært gjesteforeleser ved UiA og har samarbeidet med kolleger på UiA.
- Professor Khalekuzzaman, som er styreleder ved kreftsykehuset i Rajshahi, har vært på besøk til kreftavdelingen ved sykehuset i Kristiansand. Han har også hatt forelesning på UiA.
- Det er laget en utredning for å vurdere hvordan man kan få til næringsutveksling mellom Kristiansand og Rajshahi. Kristiansands ordfører har i den sammenheng hatt møte med næringsforeningen i Rajshahi. Næringslivet er generelt svært lite utbygget i Rajshahi, og det er krevende å få til praktiske resultater.
- Ordfører og sentralt parlamentsmedlem i Rajshahi har besøkt Kristiansand der de blant annet fikk innføring i kommunens arbeidet med høringsrunder og høringsuttalelser.
- Rotary i Kristiansand har kreftsykehuset i Rajshahi som fast partner. Rotary i Kristiansand har sammen med en av våre ungdomsskoler og Rotary internasjonalt og i Rajshahi, klart å finansiere en sterkt tiltrengt blodbank ved sykehuset.
- Billedkunstnere på Odderøya har ved de to siste innsamlingsaksjonene bidratt med mer enn 60 kunstverk til et kunstlotteri. Det er samarbeidet tett med Odderøya Open. To kunstnere har også besøkt kunstavdelingen ved universitetet i Rajshahi. Også ved tidligere aksjoner har en rekke kunstnere bidratt med gaver til aksjonen.

- Mange barn og unge som har vært med i Rajshahiaksjonen blir inspirert av muligheten til å bistå mennesker som trenger det. En nyutdannet sykepleier dro nylig til India for å arbeide blant fattige. Som ungdomsskoleelev var hun på besøk i Rajshahi og var "ambassadør" under skole- og barnehageaksjonen.
- Etter hvert har det kommet flere private givere som bidrar månedlig med midler til organisasjoner som Kristiansand samarbeider med.

Organiseringen av samarbeidet

Kommunalutvalget vedtok i møte den 17. januar 2012 retningslinjer som blant annet sier at Rajshahikomiteen skal ivareta vennsbyrelasjoner mellom Rajshahi i Bangladesh i tråd med vedtatte avtaler mellom Rajshahi og Kristiansand.

Rajshahikomiteen fordeler midlene fra innsamlingsaksjonene og oversender dette til orientering i oppvekststyret og i kommunalutvalget.

Endringer i retningslinjene for Rajshahikomiteen godkjennes av kommunalutvalget. Oppvekstsektoren v/oppvekstdirektøren er delegert det administrative ansvaret for organisering av innsamlingene.

Rajshahikomiteen gjennomfører organiserte innsamlingsaksjoner hvert 3 år, der de vesentligste bidragene skriver seg fra innsamlinger foretatt i regi av barnehager og skoler.

Økonomi

Den økonomiske oppfølgingen av de innsamlede midlene er lagt til oppvekstsektoren.

Rajshahirelaterte prosjekter i oppvekstsektoren:

Prosjekt 1700050 Rajshahi - innsamlingsaksjoner

Organiserte innsamlingsaksjoner gjennomføres hvert 3. år. Siste innsamlingsaksjon ble gjennomført i 2015 og neste skal gjennomføres i 2018. Innsamlede penger føres på ansvar 70001 Oppvekstdirektørens stab og prosjekt 1700050 Rajshahi – innsamlingsaksjoner. Ved slutten av hvert regnskapsår overføres ubrukte midler til neste år som bundne fond.

I 2015 ble det totalt samlet inn og inntektsført 1,064 mill. kr. Overføringer til samarbeidspartnerne i Rajshahi gjøres fra samme ansvar og prosjektnummer.

Prosjekt 1700304 Rajshahi – andre innsamlinger

Dette prosjektet brukes til føring av penger som samles inn utenom de organiserte innsamlingsaksjonene. Grunnen til at disse pengene føres og følges opp særskilt skyldes at givene i større grad kan påvirke hva de innsamlede midlene skal brukes til.

I 2017 står det totalt 178.517 kr på prosjektet hvorav 166.550 kr er overførte bundne fondsmidler fra 2016.

Prosjekt 1700221 – Rajshahi – adm. utlegg

Prosjektet brukes til føring av utgifter som ikke dekkes av innsamlede midler. Dette dreier seg hovedsakelig om utgifter knyttet til gjennomføring av innsamlingsaksjonen. I tillegg føres det revisjonsutgifter og noen reiserelaterte utgifter.

De år det gjennomføres innsamlingsaksjoner bevilger bystyret 100 000 kr til gjennomføringen. Fra og med 2017 er det også bevilget 30 000 kr årlig til dekning av utgifter til revisjon etter internasjonal standard.

Prosjekt 1700403 – Rajshahi – vannprosjekt

Ved behandlingen av Handlingsprogram 2017-18 bevilget bystyret et treårig tilskudd til et vannprosjekt i Rajshahi. Det ble bevilget 100 000 kr i 2017, 200 000 kr i 2018 og 200 000 kr i 2019.

Andre Rajshahirelaterte prosjekter:

Det er opprettet et prosjekt 1101006 Overordnede politiske utvalg, Rajshahi – vennsby, rådmannens stab. Dette prosjektet brukes til føring og oppfølging av Rajshahirelaterte utgifter på By- og samfunnsenheten og enheten Overordnede politiske utvalg. Det er hovedsakelig reiserelaterte utgifter, møtegodtgjørelse og noe beverning som føres.

I 2015 og 2016 er det utgiftsført henholdsvis 79 814 kr og 33 417 kr på prosjektet. Det var ikke bevilgede midler på prosjektet.

Rutine for overføring av midler til samarbeidspartnere

Det kan være krevende å få overført penger til de humanitære organisasjoner. Offentlig godkjenning som NGO gjør derimot at overføringer av midler automatisk godkjennes, og at bankene lokalt kan utføre utbetaling uten innblanding fra offentlige myndigheter. Dette kan virke rart, men slik er systemet i et land som sloss mot korrupsjon.

Overføring av midler til prosjekter i Rajshahi skjer ved at det med alle overføringer følger en intensjonsavtale. Denne avtalen bekrefter tilskuddsbeløp og varighet. Tilskudd over 10.000 NOK utbetales i to overføringer, der andre overføring sendes når revisjonsrapporten er mottatt og akseptert. Parallelt med intensjonsavtalen sendes et tilsagnsbrev som bekrefter prosjektnavn og økonomisk ramme. Her stilles også krav om oversendelse av årsbudsjett, revisjonsrapport og en statusrapport for forrige år fra prosjektledelsen. Revisjonsrapporten skal sendes i originalt papirformat fra revisjonsfirmaet.

Før penger overføres, kontaktes mottaker per mail for å fange opp eventuelle endringer knyttet til kontonummer, SWIFT/IBAN o.l.

Revisjon av prosjektene

Kommunalutvalget vedtok i møte den 29.01.13 at alle prosjekter revideres av et kvalifisert revisjonsfirma etter internasjonal standard, at en ordning for stedlig kontroll av prosjekter utarbeides og at betaling for revisjonstjenester skal finansieres særskilt. Fra og med 2017 har bystyret bevilget 31.000 kr. til dekning av administrative utgifter til blant annet revisjon.

En ordning med revisjon etter internasjonal standard er innført og fungerer godt. Revisjonen utføres, etter en anbudsprosess, av firmaet A B SAHA & CO Chartered Accountants i Bangladesh. Det er innarbeidet i retningslinjene for revisor at en stedlig revisjon (On the Spot) skal gjennomføres på bestilling av komiteen. I tillegg er det praksis for å oppsøke og inspisere finansierte prosjekter når representanter fra Kristiansand kommune besøker Rajshahi.

Framtidig organisering av kommunens samarbeid med vennsbyen Rajshahi i Bangladesh

Organisering og sammensetning av Rajshahikomiteen i Kristiansand

Dagens organisering av Rajshahikomiteen i Kristiansand har en sterk politiske og administrativ forankring. Denne organiseringen anbefales opprettholdt.

Det bør også videreføres at medlemmene av komiteen oppnevnes politisk av bystyret. Ved oppnevning av representanter er det viktig at det sikres kontinuitet i arbeidet og en videreføring av de positive relasjoner arbeidet bygger på. Det gode samarbeidet mellom KRFC og RKFC har vært en forutsetning for gjennomføring av prosjektsamarbeidet.

Rajshahikomiteens medlemmer bør velges fra og blant engasjerte personer i det politiske miljøet, idealistiske enkeltpersoner med høy tillit og sterkt engasjement for arbeidet, samt ansatte i kommuneadministrasjonen.

Det foreslås også å utvide Rajshahikomiteen i Kristiansand med en representant fra akademia og/eller en annen bistandsorganisasjon. Dette vil være positivt i forhold til å bringe inn nye tanker, ideer, og nyttige erfaringer m.m.

Det må sikres at:

- Organiseringen er robust, bærekraftig og framtidsrettet
- Organiseringen og samarbeidet har tillit lokalt og eksternt i begge byer
- Samarbeidet og gjennomføringen av prosjektarbeid har en etisk og moralsk forankring som bygger på grunnleggende menneskerettigheter
- Samarbeidet følger gjeldende regler i begge land for unngå uheldig hendelser
- Prosedyrer og retningslinjer oppdateres og videreutvikles for å unngå korrupsjon, feilinvesteringer og misforståelser

Videreføring av framtidige innsamlingsaksjoner

Det foreslås å videreføre gjennomføringen av innsamlingsaksjonene hvert tredje år. De vesentligste bidragene skriver seg fra innsamlinger foretatt i regi av barnehager og skoler. Rajshahiaksjonene bidrar til kunnskap om hvordan livet er for barn og unge i et fattig land, og det er et pedagogisk poeng å lære barn og unge empati, å skape engasjement for å utligne forskjeller og å vise solidaritet. Dette positive samarbeidet må videreføres og det bør styrkes ved å presisere at alle barnehager og skoler skal delta aktivt.

Kommune til kommunesamarbeid

Det anbefales mer satsing på prosjektrelatert kommune til kommunesamarbeid. Slikt samarbeid kan gi en god kompetanseoverføring på viktige områder. Dette samarbeidet kommer i tillegg til det tradisjonelle samarbeidet knyttet til innsamlingsaksjonene. Prosjektsamarbeid kan initieres politisk, fra KRFC og RKFC, fra sektorene eller andre offentlige virksomheter (universitet, gjesteforelesere, forskning, Ph.d.) eller private virksomheter. Avtaler om slik bistand og slikt samarbeid må forankres politisk.

I 2017 bevilget kommunen 0,5 mill. kr til et vannprosjekt i Rajshahi. Prosjektet strekker seg over 3 år. Tidligere er det gjennomført et treplantingsprosjekt.

Komiteens administrative funksjoner

Det anbefales at det legges inn en mer fast og tydelig finansiering av komiteens administrative funksjoner. Dette gjelder utgifter til dekning av saksbehandleroppgaver og sekretærarbeid knyttet til innkalling, referatskriving m.m. En slik forankring er svært viktig for å sikre at politisk aktivitet holdes adskilt fra administrative funksjoner, oppgaver og ansvar. Det foreslås lagt til oppvekstdirektøren å stille en tilstrekkelig administrativ ressurs til disposisjon for komiteen.

Finansiering av reise- og oppholdsutgifter

Reise- og oppholdsutgifter ved besøk i Rajshahi dekkes i dag avhengig av hvor deltakerne hører hjemme i organisasjonen. For kommunalt ansatte dekkes utgiftene av sektoren der deltakeren er ansatt, mens reise- og oppholdsutgiftene for komiteens politiske representanter dekkes av midler avsatt til internasjonalt arbeid på By- og samfunnsenheten. Når elevrepresentanter deltar dekkes deres utgifter fra innsamlede midler.

Det anbefales at det bevilges egne midler til dekning av reiseutgifter. Bevilgningen bør dekke alle utgifter til reise, inkludert utgiftene til elevrepresentantene. Finansiering og utgiftsføring ett sted vil være ryddig og gi en bedre oversikt over hva som brukes til dette formålet. Fra og med 2018 samles reise- og oppholdsutgifter på et eget ansvarsområde i Oppvekstsektoren.

Komiteen bør også gjennomgå og formalisere hvem som bør delta ved besøk i Rajshahi. Antallet deltaker og sammensetningen av delegasjonen vil kunne avhenge av besøkets formål.

Plassering av oppfølgingsansvar og budsjettmidler

Oppvekstsektoren v/oppvekstdirektøren er i kommunalutvalgets vedtak av 17. januar 2012 delegert det administrative ansvaret for organisering av innsamlingene. Oppvekstsektorens ansvar for økonomiske forhold knyttet til overføring av midler til samarbeidsorganisasjonene/prosjektene, økonomisk oppfølging mot revisor samt løpende budsjett- og regnskapsarbeid, gjøres i dag av sektorøkonomene for oppvekst - skole ved økonomienheten. Dersom finansieringen av reise- og oppholdsutgifter legges ett sted i organisasjonen bør oppvekstsektoren også kunne administrere dette.

Vedtatte og foreslåtte bevilgninger til Rajshahirelatert virksomhet

Prosjekt	Tiltak	Prisjustert bevilgning 2018	
1700221	Avsetning til reisevirksomhet	85 000	Foreslått løpende årlig bevilgning i HP 2018-21
1700221	Dekning av revisjonsutgifter	31 000	Vedtatt løpende årlig bevilgning i HP 2017-20
1700221	Til administrasjon av innsamlingsaksjonen	108 000	Vedtatt løpende bevilgning hvert 3. år i forbindelse med innsamlingsaksjonene
1700050	Kommunalt bidra til innsamlingsaksjonen 2 kr per innbygger	180 000	Vedtatt løpende bevilgning hvert 3. år i forbindelse med innsamlingsaksjonene
1700403	Rajshahi vannprosjekt	205 000	Vedtatt bevilgning HP 2017-2020 100 000 kr. bevilget i 2017 200 000 kr. bevilget i 2018 200 000 kr. bevilget i 2019

Punkt 107/17: utredning av konsept for "Helsehus"

Bilag

Vedtak HELSOS, 07112017, Sak 71/17, Utredning av konsept for "Helsehus"

Vedlegg mandat.doc

Dato 24. oktober 2017
Saksnr.: 201708194-1
Saksbehandler Hilde Engenes

Saksgang

Helse- og sosialstyret
Kommunalutvalget

Møtedato

Mandat for utredning av konsept for "Helsehus"- orientering

Sammendrag

Kristiansand kommune skal levere helse- og omsorgstjenester som møter fremtidens utfordringer lokalt og er i tråd med nasjonale føringer og krav. Effekter ved samlokalisering av ulike tjenester er viktige kunnskap for planleggingen. Utredning av konsept for et «Helsehus» skal vurdere potensialet ved samlokalisering av kommunale tjenester og se på samhandlings- og utviklingsmuligheter med sykehus og andre aktører på helsefeltet i denne forbindelse. Mange kommuner har vurdert og etablert såkalte Helsehus, men sammensetning tjenester og valg av konsept varierer. Arbeidet blir prosjektorganisert og skal gjennomføres frem mot våren 2018.

I samme tidsrom gjennomfører Sørlandet sykehus HF (SSHF) et mulighetsstudium for nytt bygg til akutfunksjonene. Som det fremgår av mandatet som er vedlagt saken, skal utredning av helsehuskonsept sees i sammenheng med dette arbeidet og den helhetlige konseptutviklingen for Helsebyen Eg som Kristiansand kommune har initiert. Helsebyen Eg er et totalkonsept for utvikling og realisering over tid av ulike helsetjenester og helsetilbud i en attraktiv og smart helseby. Utvikling av fremtidens helsetilbud forutsetter bærekraftig utnyttelse av de samlede ressursene på helsefeltet. Kommunen, sykehuset, UiA og private aktører er sentrale aktører. Kommunens utredning av et «helsehuskonsept» er et viktig grunnlag i utviklingsarbeidet, som kan identifisere synergier ved både samhandling og samlokalisering av tjenester.

Forslag til vedtak

[Saken tas til orientering](#)

Wenche P. Dehli
Helse- og sosialdirektør

Ragnar Evensen
Teknisk direktør

Vedlegg:
Mandat for utredning av konsept for «Helsehus»

Bakgrunn for saken

Kristiansand kommune skal levere helse- og omsorgstjenester som møter fremtidens utfordringer lokalt og er i tråd med nasjonale føringer og krav. Effekter ved samlokalisering av ulike tjenester er viktige kunnskap for planleggingen. Utredning av konsept for et «Helsehus» skal vurdere potensialet ved samlokalisering av kommunale tjenester og se på samhandlings- og utviklingsmuligheter med sykehus og andre aktører på helsefeltet i denne forbindelse. Mange kommuner har vurdert og etablert såkalte Helsehus, men sammensetning tjenester og valg av konsept varierer. I handlingsprogrammet for 2017-2020 er det avsatt 0,5 mill.kr til å utrede helsehuskonsept i Kristiansand kommune. Arbeidet blir prosjektorganisert og skal gjennomføres frem mot våren 2018.

I samme tidsrom gjennomfører Sørlandet sykehus HF (SSHF) et mulighetsstudium for nytt bygg til akuttfunksjonene. Som det fremgår av mandatet som er vedlagt saken, skal utredning av helsehuskonsept sees i sammenheng med dette arbeidet og den helhetlige konseptutviklingen for Helsebyen Eg som Kristiansand kommune har initiert. Helsebyen Eg er et totalkonsept for utvikling og realisering over tid av ulike helsetjenester og helsetilbud i en attraktiv og smart helseby. Utvikling av fremtidens helsetilbud forutsetter bærekraftig utnyttelse av de samlede ressursene på helsefeltet. Kommunen, sykehuset, UiA og private aktører er sentrale aktører. Kommunens utredning av et «helsehuskonsept» er et viktig grunnlag i utviklingsarbeidet, som kan identifisere synergier ved både samhandling og samlokalisering av tjenester.

Utredning av konsept for «Helsehus»

Kristiansand kommune skal gjennom utredningsarbeidet synliggjøre hvordan en kan utvikle et helsehuskonsept, som sikrer synergier ved samlokalisering av utvalgte tjenester på helsefeltet. Dette gjelder effekter både med hensyn til intern organisering av tjenestetilbud og i samhandling med sykehuset og relevante private aktører på helsefeltet.

Mål som skal realiseres i utredningen:

1. Utredningen skal vurdere effekter av samlokalisering av tjenester med tanke på hensiktsmessige pasientforløp. Følgende tjenester er aktuelle å vurdere:

- Helsefremmende og forebyggende tjenester
- Legevaktjenester
- Kommunal øyeblikkelig hjelp døgn (ØHD) somatisk, rus og psykisk helse
- Responsentertjenester
- Telemedisinske tjenester
- Baser for ambulerende tjenester av spesialisert karakter
- Spesialiserte korttidsplasser
- Fastlegekontor
- Privatpraktiserende fysioterapeuter

Andre tjenester kan også vurderes, eksempelvis private avtalespesialister innenfor særskilte fagområder og andre relevante helsetjenester innenfor spesialisthelsetjenesten. Også sosiale- og barnevernfaglige akuttjenester er aktuelle å vurdere.

Utredningen må sikre framskrivninger og ta hensyn til behovet for fremtidig utvikling og dimensjonering av tjenestene. Utredningen skal ta hensyn til teknologisk utvikling Synergier ved samlokalisering og nærhet må også omfatte sykehuset og private helseaktører

2. Utredningen skal vurdere mulig plassering av et helsehus. Hensyn i vurderingen:

- Arealbehov
- Fleksibilitet (prosjektet må kunne bygges om /utvides)
- Behovet for investeringer og driftskostnader på kort og lang sikt
- Styringsmulighet for Kristiansand kommune
- Tilgjengelighet (universell utforming, kollektivtransport, gange/sykling, parkering)
- Det må være en bygningsmasse som legger opp til reell samhandling
- Plasseringen må være i tråd med overordnet arealstrategi og utviklingen av en komptakt by

ROS analyse med hensyn til beredskapshensyn må gjennomføres ved ulike alternativ som utredes

Prosjektet bør utrede flere alternative lokasjoner. Plassering på Egsområdet, i tilknytning til Helsebyen Eg skal vurderes særskilt.

SSHF gjennomfører en mulighetsstudie vedrørende nytt bygg til akuttfunksjoner. Dette arbeidet vil også berøre problemstillinger knyttet til geografisk plassering/ nærhet mellom legevakt og akuttmottak mv. Analysene i mulighetsstudiet er sentral kunnskap for prosjektet, og motsatt. Arbeidet må koordineres og det må sikres relevant kommunal fag- og analysekompetanse

Sentrale tiltak i utredningsarbeidet:

- Utarbeide styringsdokument med detaljert milepælplan og beslutnings- og rapporteringspunkter. Milepælplanen må koordineres med utviklingsarbeidet vedrørende Helsebyen Eg.
- Prosjektleder er representert i arbeidet med Helsebyen Eg, for å sikre koordinering og grenseoppganger mellom arbeidene
- Vurdering av tjenester som er aktuelle for samlokalisering
- Vurdering av behov og fremtidig utvikling og dimensjonering av aktuelle tjenester
- Vurdering av synergieffekter og erfaringer ved eksisterende samlokaliseringer, særskilt Valhalla og legevakta i tilknytning til sykehuset og akuttmottak. Herunder risikovurderinger av hvilke effekter man kan miste og hvilke konsekvenser omlegginger kan få for praktiseringen av «omsorgstrappa»
- Vurdere konsekvenser og synergier opp mot øvrige tjenester med tanke på å sikre helhet i pasientforløpet.
- Vurdering av synergier ved ulike lokasjoner
- Økonomisk konsekvensutredning ved ulike løsninger, både mht lokasjoner, eier- og driftsformer
- Gevinstrealisering ved samlokalisering/samdrift/samhandling vurderes og beskrives
- Relevant kunnskapsgjennomgang og erfaringsutveksling, nasjonalt og internasjonalt
- Etablere/bruke eksisterende samhandlingsstrukturer for å ivareta regionale hensyn/behov i prosjektet
- Vurdere hvorvidt et helsehus også kan være et kraftsenter for utvikling og innovasjon. Dette må sees i sammenheng med arbeidet rundt Helsebyen Eg.
 - Funksjoner og tjenester knyttet til undervisning, utvikling og forskning
 - Vurdere funksjoner knyttet til kommunens medansvar for utdanning, opplæring og forskning
- Utarbeide kommunikasjonsstrategi

Tentativ milepælplan

Prosjektstrukturen etableres høst 2017 og utredningsarbeidet samkjøres med mulighetsstudiet SSHF gjennomfører vedrørende nytt akuttbygg. Utredningsarbeidet skal sikre innspill til handlingsprogrammet 2019-2022 når det gjelder avsetninger til investerings- og driftsbehov.

Utredning av konsept for «Helsehus» sees i sammenheng med utviklingen av Helsebyen Eg som er et totalkonsept for utvikling av en attraktiv og smart helseby. Teknisk sektor har ansvaret for utviklingsarbeidet, i nært samarbeid med helse- og sosialsektoren, og det innebærer utvikling og realisering over tid av ulike helsetjenester og helserelaterte virksomhet i samarbeid mellom kommunen, SSHF, UiA og private aktører. Samlokalisering av ulike tilbud står sentralt i prosjektet slik at det kan fokuseres på positive og nødvendige synergieffekter for brukere, for tjenesteutvikling og for samhandling relatert til helsesektoren:

- Nært samarbeid og utnyttelse av kritisk kompetanse
- Sambruk av lokaler og utstyr, og redusert investeringsbehov
- Samdrift og stordriftsfordeler
- Forskning og utvikling
- Kvalitet og volum
- Hensiktsmessige pasientforløp
- God tilgjengelighet

Punkt 108/17: Hustofta vest- utbyggingsavtale

Bilag

Hustofta vest utbyggingsavtale 10112017.pdf

Dato 2. november 2017
Saksnr.: 201513830-8
Saksbehandler Line Baasland

Saksgang
Kommunalutvalget
Formannskapet

Møtedato
21.11.2017
29.11.2017

Hustofta vest- utbyggingsavtale

Sammendrag

Reguleringsplan for området ble vedtatt av Bystyret 16.9.2015, og det er senere vedtatt et par mindre endringer. Det er i henhold til vedtak innledet drøftelser med grunneierne (heretter utbyggerne) for å inngå utbyggingsavtale for området. Det er tatt utgangspunkt i vedtatte reguleringsplan og gjeldende utbyggingspolitikk. I forslag til utbyggingsavtale gjøres utbygger ansvarlig for planlegging og gjennomføring av utbygging i henhold til vedtatte planer.

Standard politikk er fulgt ved drøftelse av forslag til utbyggingsavtale.

Rekkefølgekrav til kapasitet på Vågsbygdveien løses ved innbetaling av bidrag til tiltaket. I denne saken skal bidraget innbetales ved igangsetting av den enkelte tomt. Dersom rekkefølgekravet til Vågsbygdveien er oppfylt ved igangsetting av den enkelte tomt bortfaller kravet til innbetaling av bidrag til Vågsbygdveien. Denne løsningen kan legge føringer for innbetaling av bidrag i tilsvarende saker senere.

Partene har drøftet en avtale ut fra lovens krav/forutsetninger i forhold til forholdsmessighet. Utbyggingens omfang er slik at kommunen ikke er forpliktet til gi noe forholdsmessige bidrag i forbindelse med utbyggingen. Kommunen påtar seg framtidig drift og vedlikehold av offentlige anlegg.

Forslag til utbyggingsavtale har vært ute på høring. Det er kommet inn to merknader til saken. Merknadene har ikke innvirkning på innholdet i utbyggingsavtalen.

Forslag til vedtak

[Formannskapet vedtar forslag til utbyggingsavtale for Hustofta øst.](#)

Tor Sommerseth
Rådmann

Ragnar Evensen
Teknisk direktør

Vedlegg:
Forslag til utbyggingsavtale for Hustofta vest

Bakgrunn for saken

Reguleringsplan for området ble vedtatt av Bystyret 16.9.2015, og det er senere vedtatt et par mindre endringer. Reguleringsplanen innebærer i hovedsak byggeområde til eneboliger og tomannsboliger med tilhørende infrastruktur, det er regulert inn 9 boenheter i området.

Utbyggingsavtalen

Utbyggingsavtalen omfatter reguleringsplanområdet og rekkefølgekrav utenfor planområdet. Forhandlingene om utbyggingsavtale ble innledet høst 2015. På bakgrunn av kommunens vedtatte utbyggingspolitikk er det fremforhandlet et omforent forslag til utbyggingsavtale mellom kommunen og utbygger grunneierne (heretter utbyggerne).

Kommunalt samarbeid

Utbyggingspolitikk

Kommunens vedtatte utbyggingspolitikk er lagt til grunn for de drøftelser og den avtalen som er inngått. Utbygger er gjort kjent med sin forpliktelse til å sikre seg rettigheter til de arealer som skal bygges ut eller er nødvendig for utbyggingen. Utbygger har bekreftet at slike avtaler foreligger. Utbyggingspolitikken legger til grunn at utbygger er ansvarlig for at arealer innenfor angitt planområde/utbyggingsområde skal planlegges og opparbeides av utbygger.

Utbyggingsøkonomi – forholdsmessighet – bidrag

I henhold til plan- og bygningslovens bestemmelser skal kommunen vurdere deltakelse/medvirkning og krav til forholdsmessighet i prosjektet ved forhandling og inngåelse av utbyggingsavtale.

Økonomiske bidrag

Utgangspunktet er kommunens vedtatt budsjett og forutsetninger. Utbygger er gjennom forhandlingene gjort kjent med forutsetningene i kommunens budsjetter. Partene har drøftet avtalen ut fra lovens krav/forutsetninger blant annet i forhold til forholdsmessighet. Utbyggingens omfang er slik at kommunen ikke er forpliktet til gi noe forholdsmessige bidrag i forbindelse med utbyggingen. Kommunen påtar seg framtidig drift av offentlige anlegg.

Rekkefølgekrav – økonomisk ansvar

De krav som er stilt er knyttet til selve utbyggingsprosjektet og er forutsetning for utbyggingen. Utbygger er gjort kjent med rekkefølgekravene og er ansvarlig for at de gjennomføres.

Rekkefølgekrav til kapasitet på Vågsbygdveien løses ved innbetaling av bidrag til tiltaket. Ordinær politikk er at bidraget innbetales for hele området/delfelt ved igangsetting. I Hustofta vest er det individuelle grunneiere som eier tomter i området. Det er ikke en stor utbygger som eier hele eller hele delfelt. Det er i uvisst når den enkelte grunneier kommer til å gjennomføre utbygging på sin tomt/tomter. På bakgrunn av dette er det i avtalen avtalt at det skal betales inn bidrag når den enkelte tomt igangsettes. Dersom rekkefølgekravet til Vågsbygdveien er oppfylt ved igangsetting av den enkelte tomt bortfaller kravet til innbetaling av bidrag til Vågsbygdveien. Fordelen med dette er at utbygger står fritt med hensyn til tidspunkt for realisering. Denne løsningen kan legge føringer for innbetaling av bidrag i tilsvarende saker senere.

Øvrige drøftelser

Utbyggingsavtalen opphører senest 5 år etter underskrevet dato. Det er i forslag til avtale satt frister for opparbeidelse av. I henhold til standard politikk er det forutsatt bankgarantistillelse for opparbeidelse av anleggene nevnt ovenfor. Slik garanti skal foreligge før det kan gis igangsettingstillatelse til utbyggingen.

Overføring av areal

Utbygger er orientert om hvilke typer arealer som etter utbyggingen skal overføres hefte- og vederlagsfritt til kommunen. Teknisk plan vil avklare hvilke arealer dette er, og hvilke av disse arealene kommunen skal forestå framtidig drift og vedlikehold av.

Igangsetting i området

Ordinær praksis er at utbyggingsavtale inngås før utbyggingsområdene igangsettes. Enkelte grunneiere har fått tillatelser til å gå i gang. Dette er gjort på eget ansvar, og under forutsetning om at alle rekkefølgekrav er oppfylt.

Etter at utbyggingsavtalen har vært på høring har det blitt vedtatt en mindre endring av planen. Adkomstveien inn til området er blitt omregulert fra offentlig vei til felles privat vei. Plan-, bygg- og oppmålingsetaten har i forbindelse med byggesak gitt dispensasjon fra opparbeidelse av nederste delen av kyststien. Midlertidig overtakelses kart, som ligger i vedlegg til utbyggingsavtalen, er derfor endret i forhold til kartet som var ute til offentlig ettersyn. Utbyggingsavtalen forholder seg til enhver tids gjeldende plan, reguleringsbestemmelser og vedtak som er fattet.

Høring av avtalen

Avtaleforslaget har vært til offentlig ettersyn i perioden.

Det er kommet inn to merknader til avtalen:

Reidun Kristoffersen

Hun opplyser om at innkjørsel som er flyttet til samme trase som kyststien, og hvilke eiendommer som har innkjøring over gnr. 2/220 og 2/81.

Administrasjonens merknader:

Forutsetter at dette blir ivaretatt gjennom private avtaler. Kan ikke se at dette har betydning for utbyggingsavtalen.

Ingebjørg Høgset Hansen

Av forhold som angår utbyggingsavtalen bemerkes det at det er igangsatt arbeider på tomter før utbyggingsavtalen er vedtatt og andre forhold er på plass, blant annet etablering av kyststi.

Øvrige merknader angår reguleringsplanen og byggesaker i området.

Administrasjonens merknader:

Utbyggingsavtalen er en gjennomføringsavtale og kan legge til rette for en praktisk gjennomføring av utbyggingen. Utbyggingsavtalen for Hustofta vest er utarbeidet i henhold til standard politikk. For å få til en praktisk gjennomføring av rekkefølgekravet til opparbeidelse av kyststi er tidspunktet for ferdigstilling forskjøvet til før tilliggende bolig tas i bruk, slik at opparbeidelsen kan skje i forbindelse med etablering av vei ned til kyststien og opparbeidelse av tomt liggende inntil kyststien. Det er imidlertid stilt krav om garantistillelse som sikrer opparbeidelsen før arbeidene kan igangsettes. Dette er vanlig praksis i forbindelse med gjennomføring. Utbyggingsavtalen kan gi grunnlag for dispensasjon fra rekkefølgekrav i forbindelse med byggesaker.